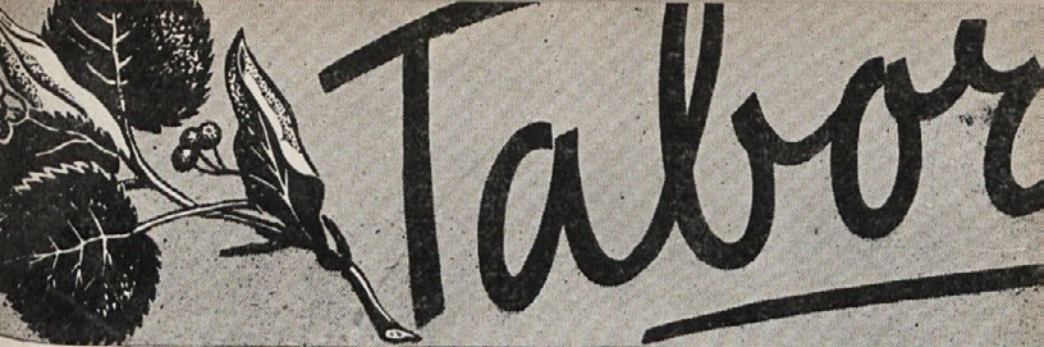

Tabo

¡Libres del mundo, uníos! Por Dios – Pueblo – Patria!

1971

EL FORTIN

št. 9

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor: odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

—::—

TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—::—

TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

—::—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—::—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.109.310

—::—

Naročnina: Južna Amerika 10 pesov Ley 18.188, odn. enakovrednost v dolarju; USA in Kanada 4.— dolarje letno, zračno 7,00 dolarjev; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; Evropske države 3 dolarje.

—::—

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina. Telefon: T. E. 796-7513.

NASLOVNA SLIKA

Ker je general Leon Rupnik zaradi žive povezave s čutenjem slovenskega naroda ob najtežji uri naše žitnosti našel v njegovih pristnih prvinah večne temelje za človeka vredno sožitje, ob 25-letnici njegovega mučeništva ta žrtev že ni več samo last rodov novih Slovencev, temveč pod prizmo svetovnega presnavljanja spomin nanj že postaja naš doprinos k vzorom, ki vodijo vesoljno človeštvo v njegovem stremljenju k svobodi v miru in napredku.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Septiembre 1971

BUENOS AIRES

September 1971

DERECHO Y ORGULLO

(A 25 años del martirio del general Leon Rupnik)

Si la historia es, según Schlegel, un profeta que mira hacia atrás, no podemos cansarnos de constatar que la diminuta, para el gran mundo casi desconocida nación eslovena sentó, durante la época más oscura de su milenaria existencia, un brillante ejemplo que, obviamente, debe hacer suyo la humanidad entera, si es que quiere continuar viviendo como lo comunidad de pueblos libres.

Bajo la cruel ocupación de fuerzas enemigas, en los años 1941—45, los lacayos de la conspiración internacional comunista en Eslovenia se aprovecharon de los sentimientos heridos de la población y, gracias a la ayuda de míopes conductores de grandes potencias occidentales, se hicieron dueños de los más sagrados lemas patrióticos, para iniciar de este modo la sangrienta revolución bolchevique, camuflada pérfidamente como la sagrada „guerra de liberación.“

Sin embargo, el pueblo esloveno, esencialmente cristiano, libre y democrático, muy pronto descubrió las verdaderas intenciones del llamado „frente de liberación“ y opuso su resistencia a los ataques criminales de los comunistas contra el patrimonio material y espiritual de la nación.

En la oscuridad más profunda, cuando los verdaderos patriotas eslovenos se desangraban entre las masacres de la llamada „subversión libertadora“ y crueles represalias de los ocupadores, surgió el visionario general Leon Rupnik y sobre las ruinas, lágrimas y sangre encendió la brillante llama de extrema verdad clamando: ¡Eslovenos, uníos! — Por Dios — Pueblo — Patria!

Bajo este lema logró unir hasta entonces divergentes fuerzas patrióticas, organizando el ejército nacional de los heroicos „domobranci“ (de-

defensores de la patria) que muy pronto limpiaron el sagrado suelo patrio de las bandas criminales del comunismo internacional y emprendieron la primera revolución nacional de la época moderna, dando de este modo un ejemplo histórico para la humanidad entera amante de la libertad en paz y progreso. Solamente la trágica mediocridad política de los líderes, en aquel entonces responsables por los designios del gran mundo libre, instaló después de la guerra —y contra la voluntad de los pueblos que la forman— el criminal régimen comunista en Yugoslavia, entregando a Tito para la masacre masiva también 12.000 bravos guerreros de los “domobranci” eslovenos.

Aunque tuvo oportunidades para salvar su vida, el general Leon Rupnik, fiel a la majestuosidad del patrimonio universal de sus ideas hasta las últimas consecuencias, siguió en el martirio a sus heroicos “domobranci”. Después de indescriptibles humillaciones y torturas corporales, de las que solamente son capaces las mentes perversas de los lacayos del comunismo internacional, el general Leon Rupnik murió en el alba del día 4 de septiembre de 1946, fusilado — como únicamente se puede esperar de la cobardía de criminales rojos — por la espalda, para constituirse, a través de las circunstancias que lo llevaron al martirio, también, quizás, en el último caballero de nuestra generación.

Si bajo la presión de la mentalidad que alcanzó crear la miopía política e ideológica durante e inmediatamente después de la segunda guerra mundial, en las circunstancias dadas en aquel entonces, al general Leon Rupnik pudo habersele aplicado la sentencia de Maquiavelo de que “todos ven lo que tú aparentas, pocos advierten lo que eres”, hoy día — a 25 años de su martirio, cuando los pueblos del mundo entero, desde Europa, a través de Asia y hasta el continente Americano, deben pagar tremendas cuotas de sangre por aquella miopía, su recuerdo se está convirtiendo no ya en el símbolo para las generaciones venideras de la tierra que lo vio nacer, sino más allá de sus apretadas fronteras. Es que, conscientemente o sin proclamarlos expresamente, desde los espíritus libres que dentro de la misma Unión Soviética ensayan la lucha por la dignidad de la convivencia humana, hasta los últimos defensores anónimos de la misma convivencia en las latitudes aún libres, a todos los guían los mismos valores básicos que proclamó y selló con su martirio nuestro general Leon Rupnik.

Es por eso que no solamente tenemos derecho y hasta obligación, sino que nos enorgullecemos cuando, en homenaje a su memoria, no nos cansamos de clamar:

Libres del mundo, uníos!

Por Dios — Pueblo — Patria!

PRAVICA IN PONOS

(Ob 25-letnici mučeništva generala Leona Rupnika)

Če je zgodovina, kakor pravi Schlegel, prerok, ki gleda nazaj, moramo vedno znova ugotoviti, da je droben, za veliki svet skoraj nepoznani slovenski narod za časa najtemnejšega obdobja svoje tisočletne žitnosti postavil žarek zgled, ki si ga mora neizbežno prisvojiti vse človeštvo, če še hoče živeti kot skupnost svobodnih ljudstev.

Toda v svoji srži krščansko, svobodno in demokratično slovensko ljudstvo je kaj kmalu spoznalo resnične cilje takoimenovane „osvobodilne fronte“ in se s podporo kratkovidnih vodnikov zahodnih velesil polastili najsvetejših rodoljubnih gesel, da so na ta način lahko sprožili krvavo boljševiško revolucijo, ki so jo perfidno zakrinkali v sveto „osvobodilno vojno“.

Toda v svoji srži krščansko, svobodno in demokratično slovensko ljudstvo je kaj kmalu spoznalo resnične cilje takoimenovane „osvobodilne fronte“ in se je zoperstavilo zločinskim komunističnim udarom na gmotne in duhovne dobrine naroda.

Sredi največje teme, ko so resnični slovenski rodoljubi krvaveli med pokoli lažnega „osvobodilnega upora“ in krutimi represalijami okupatorjev, je vstal videc, general Leon Rupnik in nad ruševinami, solzami in krvijo prižgal žarečo plamenico skrajne resnice, ko je zaklical: Slovenci, združite se! Za Boga — Narod — Domovino!

Za tem vodilom je združil vse do takrat ločene rodoljubne sile ter organiziral narodno vojsko junaških domobrancev, ki so sveto rodno grudo kaj kmalu očistili zločinskih tolp mednarodnega komunizma in pričeli prvo narodno revolucijo moderne dobe, s čemer so postavili zgodovinski zgled za vse človeštvo, ki hoče svobodo v miru in napredku. Samo tragična politična topoglavost vodnikov, ki so takrat nosili odgovornost za usodo velikega svobodnega sveta, je po koncu vojne in proti volji narodov, ki jo sestavljajo, postavila v Jugoslaviji na oblast zločinski komunistični režim in izročila Titu v množični pokolj tudi 12.000 hrabrih vojščakov slovenskega domobranstva.

Čeprav bi si sam lahko rešil življenje, je general Leon Rupnik ostal do skrajnih posledic zvest veličastvu vesoljnega bogastva svojih idej in sledil svojim junaškim domobrancem v mučeništvo. Po nepopisnem ponižanju in telesnih mukah, ki si jih lahko izmislijo samo perverzni možgani lakajev mednarodnega komunizma, je general Leon Rupnik umrl ob zori 4. dne septembra leta 1946 s strelom v hrbet — česar je pač sposobna samo bedna strahopetnost rdečih hudodelcev — ter tako zaradi okolnosti, ki so ga vedle v mučeništvo, postal še — morebiti zadnji — vitez našega rodu.

Če je bilo v takratnih okoliščinah pod pritiskom miselnosti, ki jo je ustvarila politična in ideološka kratkovidnost med in neposredno po koncu druge svetovne vojne, za generala Leona Rupnika mogoče uporabiti Machiavellijevo sodbo, da „vsi vidijo tvoj zunanji videz, malo pa jih opazi, kaj v resnici si“, danes — ob 25-letnici njegovega mučeništva —, ko narodi vsega sveta — od Evrope, pa preko Azije in vse do ameriške celine — morajo doprinesati strašotne krvne darove za tisto kratkovidnost, njegov spomin že postaja simbol — ne samo za bodoče rodove njegove očetnjave, temveč tudi preko njenih utesnjenih mejnikov. Zakaj zavestno, ali pa tudi če jih izrecno ne izpovedujejo, iste osnovne vrednote, ki jih je proglasil in zapečatil z mučeništvom naš general Leon Rupnik vodijo vse: od svobodnih duhov, ki poskušajo v sami Sovjetski zvezi z bojem za dostojanstvo človeškega sožitja, pa do poslednjih neznanih branilcev istega sožitja na vseh še svobodnih koncih sveta.

Zato nimamo samo pravice in celó dolžnosti, temveč smo ponosni, ko v počastitev njegovega spomina ne nehamo klicati:

Svobodni sveta, združite se!
Za Boga — Narod — Domovino!

Prof. Lojze Horvat

VZOR IN SPODBUDA

Govor na spominski svečanosti ob 25-letnici mučeniške smrti
gen. Leona Rupnika

Te dni mineva 25 let, odkar se je vršil v Ljubljani takozvani sodni postopek proti generalu Leonu Rupniku, dr. Lovru Hacinu, pisatelju Nar-teju Velikonji in drugim. Takozvano ljudsko sodišče jih je tudi obsodilo.

Zgodovinarji, ki bodo preučevali zgodovino naše domovine, posebno še od druge svetovne vojne naprej, imajo lep primer, kaj zmore zaslepljenost in sovraštvo. Kakšna je ideja, ki je prišla na oblast, in kako jo vrši. Sovraštvo do vsega, kar se ni strinjalo s komunizmom, in uničevanje vsega tistega, kar se je predrznilo imeti svojo idejo in svoje gledanje na tedanje dogodke. Temna doba slovenskega naroda. Prelivanje nedolžne krvi in sramota za slovensko kulturo.

Ko je slovenski narod moral prenašati sovražno nacistično-fašistično okupacijo, je mednarodni komunizem izrabil to stanje in začel revolucijo, da pride na oblast. Narod med dvema ognjema je moral prenašati grozno življenje. V obrambo lastnega življenja in dóma je stopil v borbo proti

Ker so domobranci pod poveljstvom generala Leona Rupnika čuvali domove in življenja Slovencev, mu je narod ob danih prilikah izražal svojo hvaležnost

tež nesmiselni revoluciji, da ohrani svojo tradicijo, da brani svojo čast. Izvršila se je ločitev. Proti komunizmu so nastopili vsi, ki so ljubili svoj narod in mu želeli boljšo bodočnost. Sprejeli smo borbo, ki nam je bila vsiljena, pa je nismo želeli, ne iskali.

V to borbo je posegel tudi pokojni general Leon Rupnik. General je v svojem poklicu dosegel najvišje položaje. Lahko bi v miru živel leta, ki so mu bila še naklonjena. Poznal je prav dobro komunizem in mu je bil velik nasprotnik. Zato se je zavedal nevarnosti, ki grozi slovenskemu narodu. Odločno je stopil na stran naroda, čutil z njim in mu pomagal v tej težki borbi. Sprejel je žrtev, da je vodil med vojno najprej upravo Občine Ljubljana in potem Ljubljansko pokrajinsko upravo. V teh javnih funkcijah je njegova skrb bila, ščititi in pomagati narodu. S svojimi sodelavci je pomagal povsod, kjer je bilo potrebno. Reševal in blažil je, kolikor je mogel. Mnogo Slovencev je čutilo njegovo pomoč, pa naj je bila ta direktna ali pa indirektna.

Po žalostnih dogodkih septembra leta 1943 je zbral preživele borce Vaških straž in ustanovil Slovensko domobranstvo. Vedel je, da le dobro organizirana in izvežbana vojska more nuditi uspešen odpor proti komunistični revoluciji. Zavzel se je z vso skrbjo za svoje domobrance. In uspeh

ni zaostal. Domobranci so imeli izredne uspehe v borbi proti komunistom. Naši neustrašni in nepremagljivi domobranci so pod njegovim vodstvom in zaščito prinesli mir v slovenske domove in zmeraj bili pripravljeni, braniti jih pred napadi komunistov. Slovenski človek v tem delu Slovenije se je spet čutil varnega in mirnega, ker je vedel, da domobranci čuvajo njegov dom in njegovo življenje. General Rupnik pa je skrbel, da so domobranci lahko to opravljali, ter jih po svojih podrejenih vodil od uspeha do uspeha. Narod pa mu je ob danih prilikah izrazil svojo hvaležnost.

Prišel je konec vojne in z njo tragedija slovenskega naroda. Nepremagana slovenska vojska se je morala umakniti, ker je svetovni komunizem spretno izbral položaj pri tedanjih mednarodnih forumih. Zapadne sile so izvrševale sprejete obveze in izročile glavnino slovenske vojske komunistom. Pijani zmage so komunisti izvršili največje hudodelstvo nad slovenskim narodom. Prelili so nedolžno kri. Kršili so najosnovnejše človečanske pravice nad izročeni domobranci potem, ko je bila vojna že končana. V neznanih grobovih ležijo mučena in zmaličena trupla naših junakov.

Usoda domobrancev je zelo zadela pokojnega generala Rupnika. Težko jo je prenašal in zelo ga je bolela. Končno je delil z njimi isto usodo. V rokah komunistov je bil deležen nečloveškega postopanja, nerazumevanja in podtikanja vseh mogočih in nemogočih stvari. Ko so ga telesno in duševno uničili, so izvedli bombastični sodni „ljudski“ postopek in ga obsodili na smrt, kakor tudi njegove najbližje sodelavce. Temu je te dni 25 let.

25 let že zadostna doba, da gledamo na generala Rupnika kot moža, ki je čutil s svojim narodom in bil z njim v borbi proti največjemu sovražniku, ki ga je imel slovenski narod, proti komunizmu. Poznal ga je in dobro vedel, kaj čaka slovenski narod, če pride na oblast. Zato ni imel pomislekov in je neustrašno stopil v borbo.

Prevzel je težko žrtev javnega funkcionarja v času sovražne okupacije. Težko je bilo njegovo delo. Na eni strani čuječe oko okupatorja, ki je sumljivo gledalo na vsako njegovo dejanje v korist naroda, na drugi strani pa komunisti, ki so mu izpodkopavali tla in ga hoteli uničiti ter storili vse, da bi se narod znašel v samomorilnem položaju pred okupatorjem. Vsega se je pokojni general Rupnik zavedal in vztrajal na svojem borbenem mestu.

Odličen borec, odločen in jasen v idejah, je bil z narodom. Doprinesel je največjo žrtev za obrambo naroda — svoje življenje. Njegova nedolžna prelita kri se je združila v reko nedolžno prelite krvi tisočev slovenskih domobrancev in vseh tistih, ki so na kakršenkoli način padli v borbi proti največjemu sovražniku slovenskega naroda. Ni poznal strahu in ni se bal groženj. Stal je trdno na braniku za obstoj naroda.

Danes slovenski narod preživlja težke čase. Z zgrešenimi idejami mu hočejo dati novo realnost. Toda nimajo uspeha in ga tudi ne bodo imeli, ker so njihove ideje nasprotno slovenskemu narodu, ki je bil in bo vedno

katoliški in demokratičen. Materialistična dogma pojmovanja slovenskega človeka je zgrešena in nesprejemljiva za Slovenca. Proti logiki naravnega zakona se komunizem ne more upirati. Naravni človeški zakon je, da je človek svoboden. In ta zakon bo zmagal nad komunizmom. Nedolžno prelita kri generala Rupnika in tisočev, ki so padli in še padajo v borbi proti komunizmu, pa je tisto seme, ki bo prineslo spet svobodo slovenskemu narodu. Zmago duhovnosti nad materializmom. In k tej zmagi slovenskega naroda je general Rupnik doprinesel svoj delež. Bil je z njim v najtežjih časih njegovega obstoja, ga branil, mu pomagal in padel kot borec v obrambi njegovih najsvetejših resnic: Bog — Narod — Domovina.

Zato smo se danes zbrali tu pred spomenikom vseh, ki so padli v borbi proti brezbožnemu mednarodnemu komunizmu, da mu izkažemo čast in priznanje za njegovo žrtev. Naj nam bo vzor in spodbuda za nadaljni boj, da vztrajamo v tem boju slovenskega naroda do konca, ko bo Slovenec spet svoboden gospodar na svoji svobodni zemlji in bo lahko živel v miru, napredku in blagostanju, v skladu s svojo tradicijo.

D. K.

KAJ SE DOGAJA V AMERIKI

Nobenega dvoma ni, da svet zadnje čase resno vprašuje, kaj se dogaja v Ameriki; saj od tam prihajajo ne le skoro neverjetna poročila, temveč tudi razna — doslej gotovo nemogoča — presenečenja. Celo številni Amerikanci sami so vrgli puško v koruzo in statistika kaže, da jih iz leta v leto več zapušča državo in odhaja drugam; zlasti v Kanado in Avstralijo.

Kaj se dogaja? Predvsem se zdi, da je ameriška mladina vsa zdrvela v levičarski tabor; ali vsaj med takoimenovane hippyje in zdaj hodi skuštrana in umazana po Ameriki, kadi marihuano, uživa mamila in na splošno vznbuja ogorčenje, dela nered in slab vtis na tujce.

Domaćih politikov to oči'no ne moti, saj jih ni malo, ki odkrito dvorijo tej mladini, češ, v nekaj letih bo šla na volišče in zato si je treba zagotoviti njen glas.

Razne bele in črne levičarske organizacije, ki so prišle navzkriž z zakonom, so nenadoma odkrile, da jih kolikor toliko spreten advokat lahko reši iz precepa. Čeprav se vršijo procesi za procesi, je vendarle rezultat skoraj vselej enak: obtoženci so oproščeni deloma direktno, deloma pa zaradi legalističnih komplikacij.

Vlada sama — to republikanska, več ali manj konzervativna vlada, išče zbližanja z domačo in tujo levico. Predsednik Nixon je že potoval v Beograd

(in povrh še v Kumrovec), napovedal pa je že tudi obisk v Rdeči Kitajski in s tem več ali manj javno odpisal Čankajškovo Formozo.

Vzrokov za vse to dogajanje ne smemo iskati v današnji Ameriki, ker segajo korenine vsega tega daleč nazaj, v čas druge svetovne vojne. Lahko bi navedli tri točke, ki so odigrale največjo vlogo pri razvoju, kakršnega je doživela Amerika po zadnji vojni:

- 1) politika predsednika Roosevelta;
- 2) dejstvo, da Amerika ni izrabila svoje absolutne atomske nadmoči, ki jo je imela v letih po vojni; in
- 3) izdajstvo Rosenbergov, odnosno Sovjetska atomska bomba in temu sledeči vzpon Sovjetske zveze in vsega komunističnega bloka.

Povprečni Amerikanec še danes vzroji nad vsakim, ki kritizira predsednika Roosevelta in njegovo politiko. Res je Roosevelt rešil notranji položaj v Ameriki, ki je bila pred njegovim nastopom v težki gospodarski krizi; toda dokončno rešitev je prinesla šele vojna. Med vojno pa je bil Roosevelt že bolan človek ter zagrešil tako tragične napake, da so njihove posledice v resnici že izbrisale vse koristi, ki jih je Ameriki prinesla njegova notranja politika. Mirno lahko rečemo, da je Rooseveltova zunanja politika neposredni vzrok vsega poveljnega stanja in da bo zgodovina v prihodnjih 50 letih Rooseveltu srememu pripisala levji delež vse krivde za mrzlo vojno in skoraj nemogoč položaj, v katerem se je zdaj znašla velika Amerika.

Rooseveltova politika je tudi kriva, da Amerika ni izrabila svoje atomske nadmoči, dokler jo je še imela. Res je, da je kakršen koli diktat nasproten osnovni filozofiji Amerike. Toda pri malo večji odgovornosti in manjši meri Rooseveltove psihoze, da je „stric Jože“ v Kremlju samo prije en možak, ki kadi pipico in nikomur ne želi nič slabega, bi se morda našel nek izhod med prirojenim ameriškim odporom do političnega diktata in jasno potrebo odločne obrambe proti prodirajočemu komunizmu.

Tako pa je Sovjetska zveza s pomočjo Rosenbergov dobila svojo atomsko bombo in odprla pot za vojaško in politično ekspanzijo komunističnega bloka, pa tudi za njegovo gospodarsko okrepitev, dokler ni slednjič s svojim Sputnikom, skoraj prepričala sve, da je v vsem enaka Združenim državam.

Posledice so jasne: oropana nekdanje absolutne premoči, se je Amerika zapletla v vrsto več ali manj improviziranih odgovorov na akcije svetovnega komunizma; in tako je prišlo do delno uspešne akcije v Grčiji, neodločene vojne v Koreji, paralize v Madžarski krizi, poloma v Egiptu, kapi-tulacije na Kubi in tragičnega zapleta v Vietnamu.

Ob vsem tem je rastel pritisk doma, zlasti s strani mlajše generacije; in njen vstop v politično arena je mogoče opisati samo z besedo — eksplozija. V prvih letih po zadnji vojni se noben ameriški mladič ni zanimal

za politična vprašanja. Vse, kar ga je zanimalo, je bil „baseball, football in parties (plesni)“. V zadnjih desetih letih pa je ta generacija ne le postala politični faktor, temveč je tudi izsilila zase volilno pravico in toleranco do take mere, kot je ne pozna nobena država na svetu. V tem oziru gotovo lahko govorimo o novi ameriški revoluciji, čeprav je še prezgodaj, da bi ji dali neko socialno oznako.

Tako se je republikanski, konzervativni, desničarski, protikomunistični predsednik Združenih držav znašel v skoraj nemogočem položaju. Od njega zah'evajo in pričakujejo, da bo obdržal visoko produktivnost ameriškega gospodarstva (katerega dober del je vezan na vojno produkcijo), da bo zaključil vojno v Vietnamu z zmago ali brez nje (konec vojne bo nujno povzročil nižjo zaposlitev), da bo obranil Ameriko pred njenimi sovražniki (ki ji slej ko prej strežejo po življenju), da bo Ameriki in svetu zagotovil mir (ki je mogoč samo z nekim sporazumom s komunističnim blokom).

Poleg vseh atributov, po katerih je poznan Nixon, pa je predvsem tudi politik, (če ne državnik) in pa realist, ki hoče sebi in svoji stranki priboriti še štiri leta v Beli hiši.

Tako je prišlo do skoraj neverjetnih nastopov. Za nas je posebej pomemben njegov obisk v Jugoslaviji. Jasno je, da je ameriški predsednik povsem poučen s kom ima opravka v Jugoslaviji; toda v interesu Združenih držav je, da je položaj ob sovjetskih mejah čimbolj uravnotežen. Njegov obisk v Beogradu je gotovo pripomogel k temu, zlasti še v luči najnovejšega sovjetskega pritiska na Jugoslavijo, katera bo v doglednem času izgubi'a svojega „maršala“, ki naj bi po mnenju mnogih „vse skupaj držal.“

Iz podobnih nagibov je Nixon sprejel povabilo za obisk v Peking. Jasno je, da je nemogoče ignorirati 800 milijonov ljudi, naj imajo tak ali drugačen režim. Zdi se pa, da je Amerika Kitajski prav toliko potrebna kot Kitajska Ameriki, ali pa še bolj. Za Kitajsko predstavlja Sibirija edini izhod iz nemogočega položaja, ki pa bo prej ali slej ustvarilo nerazčistočee prebivalstvo. Ker se tega zaveda tudi Sovjetska zveza, se Kitajska upravičeno boji sovjetskega napada, ki naj bi odstranil to „rumeno nevarnost“. Boljši odnosi z Združenimi državami so zato skoraj nujni za Kitajsko.

Med Ameriko in Kitajsko je pravzaprav vse do nastopa komunističnega režima vladalo tradicionalno prijateljstvo. Vendar je danes Kitajska Ameriki potrebna predvsem zaradi gospodarskih možnosti. Njeni brezštevilni milijoni predstavljajo za ameriško trgovino enako vabo, kot med za muhe. Ker je ameriški trg prenasičen in je konkurenca v drugih predelih vsak dan močnejša, predstavlja Kitajska izredno priliko. Drug razlog ameriškega približevanja Kitajski pa je Japonska. Ta se ves čas po vojni otera atomskega orožja (iz povsem razumljivih razlogov), ki naj bi razbremenilo Ameriko pri njeni vlogi svetovnega policaja. Nixonovo potovanje v komunistični Peking bo do kraja pretreslo Japonsko, ki se ne bo več mogla zanašati samo na Združene države in si bo torej prej ali slej morala omisliti

lastno atomsko obrambo. Ta bo seveda avtomatično pokrila tudi druge azijske nekomunistične države, ki so zdaj odvisne samo od ameriške obrambe.

Objavi o potovanju v Peking, je sledila korenita sprememba v ameriški gospodarski politiki. Konzervativni predsednik je izvedel vrsto povsem „socialističnih“ odredb, ki so bile skoraj neizbežne. Z njimi pa je izbil iz rok svojih političnih nasprotnikov še eno orožje (potem, ko je z načrtom vietnamizacije pokazal, da bo vojno v resnici zaključil, s potovanjem v Peking pa, da si bo resno prizadeval, da prepreči bodoče vojne).

Kakšen bo uspeh vsega tega, je nemogoče predvidevati. Nixonova politika je gotovo drzna pa tudi zelo nevarna. Kot sam trdi, se bo zadovoljil s tem, da bodo Združene države ena od enako močnih velesil v bodočnosti. Če si nekaj podobnega želi tudi Sovjetska zveza in Rdeča Kitajska, je seveda drugo vprašanje.

Eno je gotovo: vsi znaki kažejo, da Sovjetska zveza na vrat na nos hiti z oboroževanjem na vseh področjih in v Ameriki so že vse bolj pogosta svarila, kaj to pomeni...

Da Nixon teh svaril ne bi slišal (in upošteval), se zdi skoraj neverjetno.

KOMUNIZEM PRED MEDNARODNIM SODIŠČEM

V Tednu zaslužjenih narodov je bila v Clevelandu razprava pred mednarodnim sodiščem, da opozori ameriško javnost in svobodni svet na zgodovinsko dejstvo, da je Sovjetska zveza kriva množičnih pomorov, brutalnosti in nasilstva po vseh deželah, kjer je na vladi komunizem.

Kraj razprave: Cleveland, Ohio, USA, dvorana St. John College-a na 12. cesti in Superior Avenue.

Čas: petek, 17. julija 1970, ob 7.30 zvečer.

Obtožba: množični pomori, brutalnost in nasilstvo v državah, kjer vlada komunizem.

Tožitelj: Nicholas A. Bucur, odvetnik v zastopanju zaslužjenih narodov.

Predsednik sodišča: Ralph J. Perk, okrajni auditor, ustanovitelj in predsednik organizacije Narodnostnih skupin v Clevelandu; vrhovni sodnik pri razpravi.

Sodniki: John M. Manus, sodnik prizivnega sodišča v Clevelandu; Alvin I. Krenzler, sodnik por. sodišča v Clevelandu; Perry B. Jackson, sodnik por. sodišča v Clevelandu; Norman Fuerst, sodnik Mestnega sodišča v Clevelandu; Michael S. Pap, profesor Instituta za študije Sovjetske zveze na

John Carroll Univerzi v Clevelandu; Howard Olech, profesor prava na Marshall šoli prava pri državni univerzi v Clevelandu; James Iafelice, predsednik okrajne organizacije Mednarodne zveze strojnikov (AFL-CIO); William Petro, Sr. odvetnik.

Priče: Zastopniki 14 narodov, ki bivajo kot preganjanci iz zaslužnenih narodov v Clevelandu.

Zagovornik obtoženke: Povabljen je bil ambasador Sovjetske zveze v Washingtonu, Dobrinin, pa se razprave ni udeležil.

Razprava

Ob 7.45 so predsednik, vrhovni tožilec in sodniki zavzeli svoja mesta na pripravljenem odru. Navzoči zastopniki narodov in poslušalci so vstali. Sodni uradnik je naznanil, da se pričenja sodni postopek, in pozval navzoče, da se usedejo.

Razpravo je pričel vrhovni sodnik foruma Ralph J. Perk.

17. julija 1959 je Kongres ZDA določil, da je tretji teden v juliju Teden zaslužnenih narodov; še isti dan je tedanji predsednik ZDA odlok podpisal. Organizirane narodnostne skupine zaslužnenih narodov v Clevelandu izkoriščajo to priliko in zato na posebnem zasedanju posebnega sodnega foruma pričenjajo postopek proti Sovjetski zvezi zaradi množičnih umorov, brutalnosti in nasilnosti v državah, ki so pod njenim vplivom.

Tožitelj, odvetnik Nicholas A. Bucur obtožuje Sovjetsko zvezo množičnih umorov, brutalnosti in nasilstva v državah, ki so pod njenim vplivom. Ker so pa potrebne za vsako obtožbo priče, poziva zastopnike zaslužnenih narodov, da kot priče podajo svoje izjave.

Nastopilo je 14 prič zaslužnenih narodov, ki so v kratkih in izčrpnih izjavah opisale položaj v njihovih deželah ter mučenje, pomore, poboje, brutalnosti in nasilstva, ki jih komunistični režimi izvajajo nad prebivalstvom zaslužnenih narodov.

Nastopile so priče izmed sledečih narodov: Belorusi, Hrvati, Čehi, Estonci, Nemci, Madžari, Judje, Latvijci, Litvanci, Poljaki, Srbi, Slovaki, Slovenci in Ukrajinci.

Judje se predložili 5 knjig, v katerih popisujejo preganjanja svojih ljudi po komunistih.

Latvija je predložila knjigo s 50.000 imeni pomorjenih nedolžnih ljudi.

Srbe je zastopala ženska (edina ženska, ki je nastopala na procesu). Titu in vsem drugim jugoslovanskim komunističnim oblastnikom (posebej je imenovala tudi Mitjo Ribičiča) je očitala, da so v teku revolucije pomorili preko milijon Jugoslovancev in prav toliko po končani vojni. Njej so ubili očeta in brata.

V imenu Slovencev je kot priča nastopil Milan Zajec. Bil je edina priča na procesu, ki je bil sam določen da ga umore, pa se mu je posrečilo rešiti se iz prepada. Sodišču je predložil tri knjige: White paper, Belo knjigo slovenskega protikomunističnega upora in pa knjigo V Rogu ležimo pobiti.

Kakor smo že ugotovili, je bil za zagovornika obtoženke Sovjetske zveze povabljen ambasador Dobrinin, ki se pa razprave ni udeležil.

Po zaslišanju prič je pred zaključkom razprave govoril vrhovni tožilec odvetnik Bucur in vsled tako številnega pričevanja proti Sovjetski zvezi potrdil, da je kriva: genocida, brutalnosti in tiranije in da je obtožba pravilna in resnična.

„Govorili smo v imenu tistih, ki sami ne morejo govoriti!“ je dejal odvetnik Bucur ter nadaljeval: „Naj bo v zgodovini današnjih dni zapisano, da so v tem mestu zastopniki zasužnjenih narodov obsodili zločinski komunizem in Sovjetsko zvezo za zločinstva nad narodi, nad katerimi izvajajo svojo oblast. Ti narodi so: Latvija, Estonija, Litvanija, Poljska, Vzhodna Nemčija, Češka, Slovaška, Slovenija, Hrvatska, Srbija, Bolgarija, Črna gora, Albanija in Madžarska.“

Odvetnik Bucur je zaključil: „Ljudje se rode in umirajo; važno pa je, njihovo življenje med rojstvom in smrtjo. Zato: Svoboda, pravica in mir za vse ljudi!“

Razpravo je zaključil vrhovni sodnik Perk. Naprosil je duhovnike treh najštevilnejših verstev v Clevelandu (katoliškega, protestantskega in pravoslavnega), da zmolijo molitve za žrtve komunizma in za svobodo zasužnjenih narodov.

Po molitvi je sodni uradnik zaključil razpravo in sodni zbor se je razšel.

Oder dvorane je bil pripravljen za sodni zbor. Na zadnji steni je bilo na velikem zemljevidu sveta označeno, kateri deli so pod vplivom Sovjetske zveze. Na desni strani v ozadju odra je bilo postavljenih 8 zastav zasužnjenih narodov; na desni strani odra dvakrat po 8, na levi pa 8 in 10; skupaj 34 zastav. V sredini, nekoliko bolj zadaj je bil prostor za sodnike; na levi za tožilca, na desni za sodnega uradnika, spredaj pa je bil postavljen mikrofonski stojnik za priče posameznih narodov.

Zastopniki televizijskih postaj in časopisja so posneli precej slik. Koliko tega bo vidnega na televiziji in v časopisju, je seveda drugo vprašanje.

Poleg zemljevida na zadnji steni odra sta bila tudi dva napisa: WORLD FORUM FOR CAPTIVE NATIONS in pa: FREEDOM — JUSTICE — PEACE FOR ALL PEOPLE.

Soobdolžitelj komunizma navzoč pri razpravi

H. Z.

Nekaj misli ob Titovem obisku pri papežu

Prejel sem knjigo škof Rožman, II. del.

Na strani 141 piše: „Škof Rožman postane žrtev svoje pokorščine.“ Med drugim čitam: Ko je škof Rožman 4. marca 1948 zapustil Salzburg in se preselil v Švico, je upal, da bo čas do svojega morebitnega povratka v domovino mogel preživeti v Švici. Pa je preko apostolske nunciature v Bernu prejel opozorilo, da mora Švico čimprej zapustiti, ker jugoslovanska vlada to zahteva.

Nadalje: V svetem letu 1950 se je škof prvič kot begunec mudil v Rimu. Prišel je v Rim iz Združenih držav Amerike. Srčno je za časa bivanja v Rimu želel, da bi bil osebno sprejet pri Piju XII. v avdienci. A ta želja se mu ni izpolnila zaradi obzira Svete Stolice do jugoslovanske vlade, s katero je bila takrat še v diplomatski zvezi.

Zasebne avdiencie škofa Rožmana pri Piju XII. iz navedenega razloga ni bilo. Škof je 7. novembra iz državnega tajništva na svojo prošnjo dobil odgovor po telefonu. Odgovor je bil prav „diplomatski“: „Sv. oče obžaluje, da Vas zaradi prezaposlenosti in utrujenosti ne more sprejeti.“

Od 7. do 14. oktobra 1951 je bil v Rimu svetovni kongres laiškega apostolata. Škof Rožman je bil izrecno povabljen in bi se kongresa rad udeležil. Toda preko papeškega delegata Hamleta Cicognanija v Washingtonu je dobil migljaj, da v sedanjih razmerah ni oportuno, da bi obiskal Rim. Škof bi pač rad prišel v stik s svojimi begunci v Evropi, pa mu iz „diplomatskih“ ozirov to ni bilo mogoče.

Starejši se še spomnimo, kako je tik pred vojno papež pošiljal okrožnice, ki so se brale po cerkvah zaradi nevarnosti komunizma; celo z izobčenjem iz katoliške cerkve so grozili, kdor bi sodeloval s komunisti. Samo nekaj let pozneje pa taka razlika!

Nikakor ne morem razumeti, da papež Pij XII. ni mogel sprejeti v avdienco škofa Rožmana in mu je še celo bivanje v Evropi onemogočil. Danes pa tak sprejem Tita pri Pavlu VI.! Ali v resnici papež ni vedel, s kakšnim morilecem ima posla? Ali mu v resnici nobeden naših duhovnikov, ki živijo v Rimu, ni tega sporočil? Preveč se pa tudi ne smemo čuditi, ako v resnici nihče naših dušnih pastirjev tega ni storil; saj zdaj že kar na počitnice hodijo v Titovino — in to še celo taki, kateri so pri organiziranju protikomunističnih postojank imeli levji delež.

V znamenju dvojčkov in raka

Kljub izrednemu napredku znanosti in kulture, živi tudi sodobni človek še vedno pod vplivom skritih sil, čemur bi bi rekli po domače, je podvržen vražarstvu. Tako je številka 13 še vedno nesrečna številka; pa sedem tudi ni na najboljšem glasu; torek in petek veljata še vedno za slab začetek; z levo nogo vstajati naprej, je še vedno nevarno; če vam črna mačka prekriža pot, je najboljšše, da se vrnete domov; v sanjah zob zdreti, pa pomeni smrt. Tako bi lahko našteali še nešteto slabih pomenov; toda danes nas zanimajo letni časi.

Odkar nam je hotel „padre Kobikaivedo“ izbiti iz glave vero v skrivnostne sile, smo začeli še bolj premišljevali, kako to, da se tudi zgodovinski dogodki pojavljajo večkrat ob istem času ali na istem kraju.

Iz zgodovine vam je znano, da so se vojne začele ali zgodaj spomladi ali pa v jeseni. Poprej je veljalo klasično pravilo: po dovršeni žetvi. Bog ve, če bo bodoča atomska vojna upoštevala to pravilo. Sredi zime navadno ni mnogo važnih zgodovinskih dogodkov.

Vendar pa nas preseneča dejstvo, da se je v zgodovini Južnih Slovanov zgodilo veliko usodnih dogodkov prav v mesecu juniju. (Morda bi znal tisti pater razvozljati to uganko.) Iz velikega števila bomo navedli samo tiste najvažnejše zgodovinske dogodke, ki so bili usodni za Slovence, Hrvate, Srbe in Bolgare, bodisi da so se odigrali drugje, a so imeli usodne posledice za Slovence, Hrvate, Srbe in Bolgare, jih še danes tarejo, nekatere se pa verjetno ne bodo mogle nikdar več popraviti.

Vsako leto meseca junija skoraj vsi svetovni časopisi pogrejejo umor Franca Ferdinanda v Sarajevu; nekateri bolj, drugi manj točno, vendar pa sta bila tista dva strela Gabrijela Principa usodna, ker sta sprožila svetovno vojno. Čim bolj pa brskamo po svetovni zgodovini, tem bolj nas preseneča dejstvo, da v usodnost južnoslovanskih narodov nekako čudno sovpadata prostor južnoslovanskega ozemlja in pa mesec junij; tako da bi skoraj smeli imenovati junij zakleti mesec za Južne Slované. Naj govore dejstva:

1389

Dne 15. junija, na Vidov dan (po starem koledarju je Vidov dan 28.) je turška vojska premagala kneza Lazarja z vsemi njegovimi zavezniki; kljub srbski premoči, ker je bila takrat turška vojska bolj demokratična kot evropske vojske. Vera je bila edini pogoj za enakopravnost.

Posledice: srbska moč je bila strta za več stoletij. Bolgari, Srbi in del Hrvatov so bili zaslužnjeni in brezpravni; Turki so imeli odprto pot v Podonavje in čez Hrvaško v Slovenijo, kamor so prvič prišli 1408. leta;

pred Ljubljano pa 1415: Turška zasedba Balkana je zapustila težke gospodarske posledice, versko in narodnostno pomešanost, kulturne in politične razlike, ki so še danes ovira za mirno sožitje na Balkanu.

1593

Na dan sv. Ahacija, 22. junija, so Hrvatje pod poveljstvom bana Ede-dija in Slovence pod poveljstvom Andreja Turjaškega prvič premagali turško vojsko pod poveljstvom Hasana Pridojevića, paše v Bosni.

Ceprav to ni bila narodna vojska, ampak vojska najemnikov, je vendar ta zmaga imela posledice, da turška krdela niso več napadala Kranjske in Istre, temveč so hodile ropat na Štajersko in Koroško. Toda Hrvatje so dobili tak pogum, da so te roparske tolpe skoraj vse pobili. To je pravzaprav prva svetla točka slovensko-hrvaškega sodelovanja.

1848

Od 2. do 13. junija se je vršil kongres slovanskih narodov v Pragi. Namesto, da bi se zedinili, smo se Slovani že tu ločili. Čehi so zastopali avstrijsko federativno zamisel, Rusi pa na predlog Bakunina revolucionarno. Kongres je s kanoni razgnal avstrijski poveljnik Windischgrätz. Slovenci in Hrvatje smo ostali dobri Avstrijci, Srbi pa niso imeli nobenega smisla za jugoslovanstvo, kar se je pokazalo pozneje, kajti dne 5. junija istega leta se je sestel hrvaški sabor, na katerem je srbski patriarh Josip Rajačić ustoličil za hrvaškega bana polk. Jelačića. Sabor je zahteval združitev vseh hrvaških dežel pod narodno vlado, odpravo podložništva in splošno davčno dolžnost; toda hrvaško-srbsko sodelovanje je ostalo na mrtvi točki, kot poprej. To dejanje naj bi bila druga svetla zvezda na jugoslovanskem nebu, katera pa ni nikdar zasijala.

1848

Od 23. do 26. junija je trajala prva komunistična revolucija v Parizu. Marx jo je imenoval: „Strmoglavljenje buržoazije, diktatura proletariata“. Revolucijo je zadušil general Cavaignac; toda ta revolucija je postala vzor, model, geslo, vodilo in podžig za vse komunistične revolucije po vsem svetu; seveda tudi za Jugoslavijo. Posledice pa bodo trajale še stoletja.

1878

Od 13. junija do 13. julija se je vršil kongres v Berlinu, kjer so vesile priznale Srbiji, Črni gori, Romuniji in omejeni Bolgariji neodvisnost; toda Avstrija je dobila mandat, da zasede Bosno in Hercegovino, ki jo je izvršila od 29. julija do 20. oktobra istega leta. S tem dejanjem je Avstrija zanetila prvo iskro pod „sodom smodnika“, kakor so imenovali Balkan, in do eksplozije je moralo priti prej ali pozneje, ker so Germani hoteli inžeti prosto pot čez Balkan proti vzhodu (Drang nach Osten); Srbi pa so hoteli priključiti Bosno in Hercegovino. Posledica te borbe je bila prva svetovna

vojna, zaradi katere smo Slovenci plačali „platos rotos“ z izgubo Primorske, Istre in Koroške.

1888

15. junija je po 99 dneh vlade umrl nemški cesar Friderik III., ki je bil zadnji demokratični vladar, kajti za njim je prevzel vladno Viljem II., ki je bil eden izmed najbolj častihlepnih in absolutističnih nemških vladarjev. Hotel je imeti toliko kolonij kot Anglija in nadoblast Nemčije nad vsem svetom. Zato je zapodil ministra-kanclerja Bismarcka že čez dve leti iz vlade. Modri Bismarck je vodil prijateljsko politiko do Rusije in zaviral ekspanzijo Avstrije nad Balkanom. Viljem II. pa je dal Avstriji proste roke na Balkanu in je dovolil, da je ta 1914 napovedala vojno Srbiji. Sam je napovedal vojno Rusiji in s tem zanetil svetovni vojni požar. Posledice so bile za Srbe, Hrvate, Slovence in Bolgare strašne.

1903

V noči med 10. in 11. junijem so v Beogradu srbski zarotniški oficirji na čelu z Dragomirom Dimitrijevićem ubili kralja Aleksandra, zadnjega Obrenovića in njegovo ženo Drago, rojeno Lunjevica, vdovo Mašin ter postavili na prestol kralja Petra I. Karadjordjevića. Posledice: borba za oblast med Črno in Belo roko. Ta borba je privedla do procesa v Solunu 1917 in se razvila pozneje v prvi Jugoslaviji v nasprotje med kraljem Aleksandrom in Pašićem. Vsi so končali tragično; in prva Jugoslavija tudi.

1910

V začetku junija je obiskal Bosno in Hercegovino avstrijski cesar Franc Jožef I., ki je prisostvoval mimohodu 70.000 vojakov, kar so Srbi imeli za posebno izzivanje, a atentata nanj niso mogli izvršiti, ker je bil tako zavarovan, da se mu niti miš ni mogla približati. Zato je pa v protest dne 15. junija istega leta Srb Bogdan Žerajić sprožil pet strelav na guvernerja Bosne in Hercegovine Marjana Varešanina; in ker je bil prepričan, da ga je ubil, se je na mestu sam ustrelil. Ker pa ga ni niti ranil, je na grobu Žerajića prisegel Gabrijel Princip, da se bo maščeval, kar je 1914 tudi izvršil.

1912

12. junija je v Ljubljani umrl slovenski pesnik Anton Aškerc, velik Jugoslovan, velik svobodomislec in dolgo časa ideal mladih slovenskih pesnikov. Posledice smrti: uvajanje svetovnega modernizma v slovensko književnost.

1913

29. junija ponoči so Bolgari nenadno napadli Srbe na reki Bregalnici, še preden je bil sklenjen mir. Bili so sicer premagani, toda sovražstvo med Srbi in Bolgari je od takrat postalo nepremostljivo.

Dne 28. junija je srbski dijak Gabrijel Princip v Sarajevu z dvema streloma ubil avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo ženo rojeno Chotek. To se je zgodilo prav na Vidov dan (kosovska bitka) točno ob 11. uri in 50 minut. O tem umoru pišejo časopisi vsega sveta vsako leto. Literature je ogromno. Tudi v Jugoslaviji je napisal Srb Dedijer velik roman, preveden v vse svetovne jezike. Popolnoma napačna pa je njegova trditev, da so bili atentatorji revolucionarni (torej komunisti). Še sanjalo se jim ni kaj takega. — Navedli pa bomo samo nekatera dejstva ki so danes popolnoma dognana, in ki čudno sovpadajo z mesecem junijem: 1) Prestolonaslednik se je moral prav 28. junija, tri dni pred svojo poroko l. 1900, odpovedati pravici nasledstva za svoje otroke, ker je bila njegova žena nižjega grofovskega rodu. 2) Še ponoči je vprašal cesarja Franca Jožefa I., če mora res iti na manevre v Bosno, ker je slutil nekaj slabega. 3) Atentat je organizirala Črna roka v Beogradu; atentatorje izvežbala in jim dala orožje ter jih poslala v Bosno. Dne 4. junija so prispeli na skrivaj v Sarajevo in dne 14. junija je šel D. Ilić po skrito orožje v Tuzlo. Srbski poslanik na Dunaju Jovan Jovanović-Pižon je dvomno obvestil avstrijskega finančnega ministra Bilinskega, da preti prestolonasledniku nevarnost, toda ta ni nič ukrenil. Pašić pa uradno ni hotel obvestiti avstrijske vlade, ker se je hotel znebiti genštab. polkovnika, vodje črne roke, Dragomira Dimitrijevića, ki si je lastil oblast nad njim in nad Karadjordjevići. Zato je Pašić računal, da ga bo zaradi nepremišljenega atentata lahko odstranil. Prav tako pa je računal D. Dimitrijević, da bo zaradi atentata Pašić moral dati odstop vlade. Žrtev te igre je bil pa Franc Ferdinand; zlasti še zato, ker guverner gen. Počiorek ni prav nič poskrbel za varnost tako visokega gosta. Ta nesrečni 28. junij je sprožil svetovno vojno, v kateri je trpel ves Balkan. Slovenci pa izgubili največ svojega ozemlja in prebivalcev. Toda usoda 28. junija ni mirovala. Od sedmih atentatorjev jih je bilo pet obsojenih na vešala dva pa zaradi mladosti na dosmrtno ječo, kjer sta končala svoje življenje 1918. Zdi se pa, da je bil zaznamovan tudi avto, s katerim sta se vozila prestolonaslednik in njegova žena; kajti ta avtomobil je pozneje menjal devet lastnikov in se je z njim ubilo nič manj in nič več kot šestnajst oseb. In morda bi se še kdo, da ga niso med vojno pokončale v dunajskem muzeju anglo-ameriške bombe.

1917

Dne 26. junija 1917 so bili ustreljeni na procesu v Solunu na smrt obsojeni črnogorski genštab. polkovnik Dragomir Dimitrijević, imenovan Apis (isti, ki je ubil kralja Aleksandra Obrenovića 1903), major Vladimir Vulović in Bosanec Rade Molabić, češ da so poskušali atentat na regenta Aleksandra in hoteli vreči vladu Pašića. To je bil obračun med Črno roko na eni strani in Aleksandrom ter Pašićem na drugi strani, ki se ni končal leta 1914, temveč šele z razpadom prve Jugoslavije.

1919

Dne 28. junija (zopet 28. junij) je bila v Versailles-u podpisana mirovna pogodba med Nemčijo in zavezniki. Posledice tega miru so bile strašne, ker so povzročile Drugo svetovno vojno.

1920

Dne 4. junija je bila podpisana mirovna pogodba z Madžarsko v Trianonu, kjer smo edino Slovenci izgubili del svojega ozemlja in prebivalcev ob reki Rabi. — Istega leta je meseca junija postal italijanski zunanji minister v Giolittijevi vladi grof Sforza, ki je bil do danes največji italijanski politični lisjak in najhujši sovražnik Slovencev. Posledice njegove državne politike so bile, da smo Slovenci in deloma Hrvati izgubili več narodnega ozemlja, kakor ga je Italijanom določal Londonski pakt iz leta 1915. Usodno je bilo to, da je bil prej italijanski poslanik pri srbski vladi, kjer je imel dobre obveščevalce, če že ne prijatelje, in je tako vedel, kako daleč sme iti v svoji diplomatski igri; kajti uglajenemu dr. Trumbiću je celo lagal. Njegova osebna zasluga je, da je Italijane privlekel na Snežnik in Javornik.

1921

Na Vidov dan, dne 28. junija (zopet 28. junij) je bila v Beogradu izglasovana — brez Slovencev in Hrvatov — jugoslovanska Vidovdanska ustava, ki je bila leglo vseh nesreč, vsega političnega sovraštva med Hrvati, Srbi in Slovenci. S to ustavo je bil položen temelj srbskega centralizma, vlada še danes vkljub temu, da danes vladajo „ljudski“ zastopniki. Poledice te prve Vidovdanske ustave bo še dolgo težko odpraviti.

1922

Dne 8. junija se je z romunsko princeso Marijo poročil kralj Aleksander Karadjordjević, ki bo ostal v zgodovini jugoslovanskih vladarjev legendarno tragična osebnost, ker ni znal, ali ni hotel povezati tradicije srbskega nacionalnega herojstva z mladostnim poletom komaj porajajoče se jugoslovanske tvornosti in ker je zašel v naporih za utrditev osebne oblasti v slepo ulico politične osamljenosti. Sam je padel kot žrtev političnega zločina 9. oktobra 1934 v Marseille-u, žena je po dolgi in težki bolezni umrla v pregnanstvu, sin Peter II. je pa prav tako v pregnanstvu klonil pod težo dvornega ceremoniala, še predno je vladal svojim narodom. Od vsega Aleksandrovega jugoslovanstva ni ostalo nič.

1923

9. junija so bolgarski oficirji in civilisti ubili bolgarskega ministrskega predsednika Aleksandra Stambolijskega, njegovo vlado in mnogo pristašev. Te zarotnike je zgodovina označila kratko „devetojunci“. Pašić in kralj Aleksander sta zamudila zgodovinsko priložnost, da bi dosegla trajen sporazum z Bolgari, ker nista podprla Stambolijskega. Morala bi skleniti z njim pakt medsebojne intervencije in z vsemi silami ščititi Stambolijskega.

ker je bil, kakor piše Radić, „iskreni prijatelj Srba i po svom dalekovidnom shvaćanju zapravo jedan jugoslavenski državnik, koji bi — znam to posve stalno — odmah pristupio konfederaciji Hrvatske sa Srbijom, te bismo tako imali uistinu potpuno Jugoslaviju.“ Posledic umora Stambolijskega ne bo mogoče nikdar popraviti, ker se je po njegovi smrti v Bolgariji še bolj utrdil nemški in italijanski vpliv, katerega je danes nadomestil rusko komunistični vpliv.

1928

Dne 20. junija je črnogorski poslanec Puniša Račić ustrelil v parlamentu v Beogradu, malo pred poldnem, dr. Djuro Bašarička, Pavla Radića, laže ranil dr. Pernarja in Ivana Grauzo, težko ranil pa Stjepana Radića, ki je 8. avgusta na posledicah te rane umrl. Radić se je rodil 11. junija 1871, njegov brat Pavle pa prav tako 11. junija 1868. Stjepan Radić je bil nedvomno eden največjih hrvaških, pa tudi jugoslovanskih politikov. Bil je politični umetnik; ampak ne za balkanske razmere. Posledice Radićevega umora v parlamentu so nedogledne in tudi nepopravljive. Smrt Radića je pripomogla k razpadu prve Jugoslavije; kajti 21. junija je dr. Ante Pavelić pobegnil v Sofijo in od tod v Italijo, kjer je podkopaval Jugoslavičo do 1941., ko je ustanovil Nezavisno Državo Hrvatsko.

1941

Emigrantska vlada je dne 4. junija v Palestini sprejela dopolnilni sklep, ki je določal plače ministrom 600 dolarjev, za delo v odborih pa še 50 funtov. Poledice tega razsipanja so bile, da je kmalu zmanjkalo denarja. — Junija istega leta je Hitler sklenil pakt s Turčijo in naslednjega dne 22. junija zjutraj napadel Sovjetsko zvezo. Posledice tega napada so bile, da so Sovjeti pozvali vse narode, naj se bore proti nacizmu in fašizmu. Tako se je začel upor proti okupatorju tudi v Jugoslaviji, ki se je pa kmalu spremenil v borbo proti „domačim izdajalcem“, kolaboracionistom, belogardistom itd. Državljanska vojna!

1942

9. junija je finančni minister poslal ček za 40.000 funtov v London, da bi ta denar po tajni zvezi izročil Mihajloviću.

1943

V sredo, 16. junija je bilo prvič javno partizansko zborovanje v Londonu, na katerem so govorili: Stojan Pribičević, Rudolf Bičanić, Slavko Klemenčič in Mihajlo Petrović, na vprašanja pa so odgovarjali trije partizani-ujetniki iz Jugoslavije. Posledice so bile, da je emigrantska vlada Jovanovića 17. junija — odstopila, nova pa je bila sestavljena šele 26. junija. Toda v vladi so bila že tolikšna nesoglasja, da je šlo vse rako vo pot. Že eno leto poprej, 16. junija 1942, je bila objavljena resolucija radoljubov iz Črne gore, Boke in Sandžaka, ki je vzbudila preplah v emigrantski vladi.

Leta 1944 so partizani že osvojili London; emigrantska vlada je šla pa v koš.

1945

Dne 9. junija je moral zunanji minister dr. Šubašić podpisati z Angleži in Amerikanci v Beogradu dogovor, po katerem se je morala jugoslovanska vojska dne 12. junija 1945 ob 8. uri umakniti iz Cone A. S tem je Jugoslavija zgubila Trst in Gorico ter del Primorske s Krasom. Posledice tega umika se danes še ne morejo oceniti; vsekakor pa bodo za Slovence hude in verjetno nepopravljive. Partizani so z velikimi črkami popisali vse zidove in vse ceste: „Življenje damo, Trsta ne damo!“ Pa niso držali besede, ker so dali Trst, Gorico in še celo Koroško, življenja pa niso dali, pač pa so junija 1945 ves mesec pobijali slovenske domobrance in druge protikomuniste. Ves mesec junij so pobijali v Sloveniji tudi Hrvate in Srbe, katere so jim izročali Angleži. Je čisto jasno! Neuspehe v zunanji politiki so zabrisali z bratovsko krvjo, obenem pa tudi zadovoljili bratovske krvi željne množice. Posledic tega bratomora ne bo mogoče zabrisati; rane bodo še stoletja ostale sveže.

1971

Če bi Tito in Kardelj et consortes sploh v kaj verovali prav gotovo ne bi napravili take usodne napake, kakršno so napravili, ko so zapovedali, da sta Zvezna skupščina in Zbor narodov sprejela in odobrila reformirano ustavo dne 30. junija 1971, ko je samo z nekaterimi dogodki, nanizanimi v tem članku, vendar dokazano, da so se vse nesreče za Jugoslavijo pripetile prav v mesecu juniju. Mesec junij je za južnoslovanske narode zakleti mesec. Ne bi smeli prezreti, da jim je nekaj takega dne 4. junija 1971 napisal „Wall Street Journal“ iz New Yorka: „Titove preglavice: sesedajoče se gospodarstvo in narodnostni razdori ogrožajo Jugoslavijo. Nesposobnost, brezposelnost, trgovski primankljaj ter inflacija krepe medsebojno obračunavanje. Toda playboy in vroče hlačke gredo dobro v denar.“

Hrvaški pisatelj šenoa je spisal povest „čuvaj se senjske ruke“. Mi pa pravimo: „Tito, čuvaj se meseca junija!“

Vabimo vas na prijateljsko kosilo-asado v korist

SLOVENSKEGA ZAVETIŠČA

ki bo v nedeljo, 24. oktobra v zavetišču: Martín Fierro 4262
Barrio Peluffo, San Justo

Ob 10. uri sv. maša za pok Skebe Cirilom in Kresnik Borisom
Pridite in podprite gradnjo zavetišča, ki je že v teku!

Obor zavetišča

NEKJE V SLOVENIJI JE GROB . . .

Audio-vizualni prizor prirejen za spominsko svečanost od 25-letnici
mučeniške smrti gen. Leona Rupnika, dne 5. septembra 1971,
v Buenos Airesu

Tema. — Fanfare.

GLAS: — Nekje v Sloveniji je grob...

Ropot kot z bobnom, ki narašča, dokler slap luči ne razsvetli na levi strani pozornice slovensko zastavo in domobranski grb. Vso steno ob desni strani pozornice obseže projicirana slika gen. Leona Rupnika tako, da do konca predstave gleda na oder.

Na odru slika groba v divjini.

GLAS: — Nekje v Sloveniji je grob... Izbrisan... Skrit... — Neznani grob znanega junaka, očeta na križ razpetega naroda... poveljnika slovenske domobranske vojske — generala Leona Rupnika.

Slika gen. Rupnika v uniformi poveljnika.

Pesem: Polje, kdo bo tebe ljubil.

RUPNIK (glas iz onostranstva): — Ležim v globini... tiho... tiho... — V dolini mrzel je večer in pust; pri meni noč je in mi sveti... Joj, lep je molk s prstjo zasutih ust... — Lep je molk s prstjo zasutih ust...

Pesem glasneje in zopet tiše.

GLAS: — Poveljnik! Naš general! Kako dolga je bila pot do tvojega groba! — Počez in vdilj Slovenije sem ga iskal... Končno...

Druga slika generala Rupnika.

RUPNIK: — Saj ni bilo potrebno, moj dragi domobranec! — Ti veš, da sem v domači zemlji..., tam, kjer so moji fantje...

Pesem: Nebo žari.

Slika: Orlov vrh. Grobovi v Gaju junakov.

RUPNIK: — Tako lep je počitek v zemlji domači! — Komaj bi še našli moje razbite, trhle, bele kosti, ki postajajo prst, — gruda slovenska.. — Le srca čas ni razjedel. Še vedno je priklenjeno nate, ti moj fant, in na vse vas, moji dragi, dobri ljudje. In jesen za jesenjo znova zakrvavi v škrlatnih ciklarnih...

Slika: Rdeč ciklamen. — Pesem ugaša do „...vsak večer, ko zapreš samotno dver...“ Tema. Samo zastava z grbom na levi ostane osvetljena in projicirana slika generala Rupnika na desni strani gleda na pozornico.

Trobenta. Slika Turjaka pred narodom. Rupnikova koračnica.

GLAS: — In ko se je sovrag razbesnel v senci italijanskih topov, ki so rušili obzidje Turjaka, podsuli Grčarice ter zdrobili Veliki Osolnik, je vzdržal Sv. Urh pri Ljubljani in se je ustavil rdeči naval pri Zameškem ob Krki... — temelja nove vojske, ki je vstajala v novi čas... Slika. Pesem: Mi legionarji, mi domobranci.

RUPNIK: — Naša bela Ljubljana je bila z vami... — In jaz sem se veselil vaših zmag... in nosil vašo bolečino... bolečino naroda, ki je bil tržno blago mešetarjev...

Slike vrnjenih legionarjev, Jelendola, Mozlja, Kočevja...

GLAS: — Jelendol... Mozelj... V znamenju rdeče pravice je sledila množična likvidacija s strelom v tilnik... ne le vojakov, temveč tudi žena, duhovnikov, deklet...

RUPNIK: — In svet ni protestiral! — In zavezniki niso čuli krikov groze! — Niso videli krvi poklanih! — —

Slika: Izkop jelendolskih žrtev. Pesem: Ljubi očka, kaj si rekel.

GLAS: — Slovenija pred grobom je čakala svojega Kralja Matjaža! Ropot bobnov, ki se prelije v fanfare.

Slika gen. Rupnika.

Pesem: Naj čuje nas presveti Bog!

GLAS: — Vstal je! — Velik in silen! — pribil:

RUPNIK: — Narod moj živeti hoče!

Fanfare.

GLAS: — Narod naš hoče živeti!

RUPNIK: — In bo živel in se bil za svobodo! — In če bi vsega zvozili v grobove, bi se iz prsti slovenske znova rodil — Slovenec...!

Fanfare.

GLAS: — Kot se je iz ruševin, ognja in krvi rodila močna, nikdar prema gana slovenska vojska...

Več slik gen. Rupnika z domobranci.

Pesem: Mi smo slovenske zemlje čuvarji.

GLAS: — Vrisk je bil njih pesem in pesem je bila molitev slovenskega fanta...

Sledi vrsta slik domobrancev na pohodih in v postojankah.

GLAS: — Vojska na težkih pohodih v dolgih nočnih urah... osamljene mrtve straže... — Proseča, zaupna molitev h križanemu Kristusu in Brezjanski Materi Milosti... za srečno vrnitev k materi... očetu... ženi... dekletu... — Za naš dragi dom in rod...!

Več slik mogočnega protikomunističnega zborovanja junija leta 1944 na Kongresnem trgu v Ljubljani. Sledijo slike protikomunističnih taborov na podeželju.

Pesem: Oj slovenska zemljica.

GLAS: — Vse od majske deklaracije Ljubljana in slovenski svet nista doživela tolikšne spontanosti in odločnega priznanja svoje žitnosti! — — Tako je naš narod izovedoval svojo vero v slovensko domobran-

sko vojsko in njenega poveljnika! — Ta vojska je bila najbolj dragoceni zaklad našega naroda! — —

Na magnetofonski trak posneti resnični glas generala Rupnika na protikomunističnem zborovanju na Kongresnem trgu v Ljubljani junija 1944.

Pesem: Hura, za dom v boj!

Sledijo slike Rupnika med domobranci v bojih v prvih linijah.

RUPNIK: — Čas me je potisnil na videz ob stran naših narodnih sovražnikov! Kot vas, dragi moji fantje! Kot tebe, ljubljeni narod moj! Povsod sem bil z vami. Z vami na pohodih... z vami na bojišču... z vami v molitvi... z vami sem pel... celil sem vam rane... — Z vami sem izpostavil svojo čast... in svoje življenje..., da sem lahko reševal tvoje življenje, domovina! — Tvoj vojak sem bil, Slovenija! Tvoj do zadnjega diha! Ti, samo ti si priča tega! — — Tvoji nevredni sinovi so bili moji rablji... Ponižali so me do preziranega sužnja..., pobili kot psa... — —

Slika zamišljenega gen. Rupnika ob delovni mizi.

Pesem: Lipa zelenela je.

GLAS: — Kako strašna slepota je človeka! — — Zakaj nisi raje ostal z nami, dragi naš poveljnik? — Tako mrzla je zemlja na tujem brez tebe... —

RUPNIK: — Saj sem šel, kot vi, dragi moji fantje, za vero v pravico človeka... Pa so me udarili s pestjo v obraz... Porekli so, da sem izdajalec svetinje, ki mi je najdražja: Moj slovenski narod! — Toda udarec s pestjo me ni bolel... Bolela me je psovka... Kot tebe, fant moj — domobranec...!

Slika gen. Rupnika med domobranci.

RUPNIK: — Vse žrtve in napor... vse borbe in dolgi pohodi... nevarne patrulje in tesnobne zasede... drzni napadi... lakota... mraz... ožuljene noge... v gluho noč izgubljeni kriki nedolžnih žrtev... — Vse je bilo zaman...! — —

GLAS: — Gospod general!

Pesem: Ljubi očka, kaj si rekel.

RUPNIK: — Da... — Vse je bilo zaman — pred svetom, ki časti malika..., pred tistimi, ki so verni samo pri kruhu... —

GLAS: — General Rupnik!

RUPNIK: — Da, domobranec moj dragi, ostala sva sama... sama z našim osamljenim narodom... — Zato sem se iz tujine vrnil k njemu in z njim izpil zvrhano kuro tujega žolča, njemu ponujenega, ko je visel na križu... — Rajši sem jih imel, te naše fante, kot svoje življenje.

GLAS: — Tvoje ime, naš poveljnik, je za veke povezano s slovensko domobransko vojsko, ki je v žarišču zgodovinskega razvoja postala svetla zgled vsemu svobodoljubnemu človeštvu v boju proti svetovni ko-

munistični zaroti in nosilec svobodne bitnosti: Bog — Narod — Domovina!

Pesem: Zbogom, gore!

GLAS: — Ponosen sem nate, legendarni naš poveljnik! — Zato me je bolelo, da bi se vrnil in... — — —

RUPNIK: — Zakaj je obstal tvoj glas? — Da... vrnil sem se in... — napolnil do vrha kupo mamila, ki so jo podarili zmage pijanim sovragom... — In... ko sem šel skozi tisti sramotni sodni proces... Vem... vem... Takrat me nisi razumel... Tudi jaz nisem razumel... Celo moji sodniki in rablji niso razumeli... Sami so se čudili, da je mogoče s satansko tehniko groženj... sadizma... mučenj... injekcij... človeka preobraziti v popolnega robota... brez duše in srca... pa samo z neizmerno bolečino... in brez hrepenenja... Ti ne veš... ti ne veš, dragi moj fant, kaj so počenjali z menoj...! — Si čul za mučilnico v št. Vidu? Si slišal o teharskem bunkerju? Tam je kot zaklano meso živ visel na mesarski kljuki tvoj brat... Si bral o grozotah temnic v nekdanji prisilni delavnici? — Si videl utelešeno grozo pod bičem hudiča v oznovskih ječah... v Kočevskem Rogu...? — — Potem... potem vem, da me razumeš... Potem veš, da nisem bil nič več jaz ob tistem sramotnem procesu — vse dotlej, dokler niso podrli v plitvo jamo kupa mojega zmaličenega mesa in strtih kosti... — Ne vem več, koliko je bilo postaj tistega križevega pota do naše slovenske Kalvarije... — Šele potem... potem sem bil zopet jaz!

Pesem: Oj Doberdob!

RUPNIK: — Sedaj sva si zopet tako blizu kot takrat v borbah, kajne, fant moj dragi... Sedaj me razumeš v vsem... — — —

GLAS: — Razumem, moj mrtvi poveljnik! Naš nesmrtni junak! Takšnega te nosi tvoj domobranec v srcu na daljni tuji cesti! Takšen si vzor za novega Slovenca! Takšen si vzor novi mladini novega časa! Ta mladina pa je polna ljubezni, ne pozna sovraštva in maščevanja, pa je v tej apokalipsi sodobnosti žejna cele resnice in popolne svobode človeka!

Pesem: Jaz se bom pa spomnil nate.

Slika: Tujina — domovina.

RUPNIK: — Sedaj je lepo, mirno spet... — Ležim v globini tiho... tiho... V dolini mrzel je večer in pust... Pri meni noč je in mi sveti... — Sret lep bo molk s prstjo zasutih ust... — — Spet lep je molk s prstjo zasutih ust... — — —

GLAS: — Slava ti, naš junak nesmrtni! — Počasi, spročij se z našimi — tvojimi fanti-domobranci, ko bo iz vaših živih src zopet vzknila v veliko jutro slovenske svobode cela resnica: **BOG — NAROD — DOMOVINA!**

Slika gen. Rupnika.

Pesem: Oče, mati...

Miti in resnica

V Parizu predvajajo film „Žalost in sočutje“, za katerega so 30.000 m filmskega gradiva medvojnih novinarskih posnetkov zgostili v 2.400 m dolg trak, ki v štirih urah in pol predvajanja spominja Francoze na leta nemške okupacije. Producent filma André Harris je za film izjavil: „Francija ni bila resistenčna. Bila je celo edina zasledena dežela, kjer je domača vlada resnično kolaborirala.“ Dnevnik „Le Nouvel Observateur“ celo ugotavlja: „Po 30 letih končno vsi miti razpadajo v črepije.“ Kako tudi ne, če poleg drugih značilnosti film pokaže, kako se 12.000 mladih Francozev drenja pred nabornim uradom nemških SS edinic za prostovoljno borbo proti boljševizmu... Ponosna legenda o francoski resistenci se žalostno razblini, ko nekdanji ustanovitelj proslule resistenčne skupine „Liberation“ in sedanji levičarsko usmerjeni gaullistični poslanec Emmanuel d'Aster de la Vigerie hladno izjavi: „Če bi leta 1940 bilo mogoče izpeljati plebiscit, bi 90% glasovalo za Pétaina in zmerno nemško okupacijo...“

Tako veliki narodi!

Pri nas pa imamo celo med protikomunistično emigracijo ljudi, ki kot stare devičice povešajo oči in mencajo puhle fraze, če se že pač ne morejo izogniti vprašanju generala Rupnika in njegovega slovenskega domobranstva, katero z minevanjem časa, ki neusmiljeno drobi v črepije vse umetno nastavljene mite, postaja naš vedno bolj ponosen vzor vsemu človeštvu za obrambo svobode v miru in napredku.

Toda mi se ne moremo sprijazniti z mnenjem, da bi zaradi naše majhne rodne grude morali biti — zares majhni!

Vprašanja in rešitve

Ustanovitelj in vodja židovske obrambne zveze (Jewish Defense League) rabin Meir Kahane: „S svojimi podvigi smo dosegli, da je vprašanje Židov v Sovjetski zvezi prišlo na prve strani svetovnega časopisja. Šele mi smo iz tega naredili splošno vprašanje. Kakor pa je znano, je vprašanje mogoče rešiti samo, če vemo, da obstajajo.“

Vprašanje naše vsenarodne vetrinjske žaloigre z zločinom brez prireme, ki je bil izvršen nad 12.000 slovenskimi domobranci, torej ne obstaja? Tisti, ki so v noči 3. maja 1945 na Taboru v Ljubljani prevzeli odgovornost, naj odgovorijo! Minilo je namreč že 26 let, odkar je to vprašanje nastalo. Pa za velik svet vendarle ne obstaja...?!

Tema za razmišljanje

Tisti, ki se ne spominjajo preteklosti, so obsojeni, da jo ponovijo!

Santayana

ŽALOST ZMAGOSLAVJA

Petindvajset let smo potrebovali, da smo doživeli praznik zmagoslavja. Dne 5. septembra 1971 je skupni pripravljalni odbor proslavil 25-letnico smrti gen. Rupnika. Malo pozno, pa vendarle... Ob štirih popoldne je stopil pred spominsko ploščo Skubičev fantek, prislonil trobento k ustom in zatrobil. Zatrobil je zmagoslavje nad žalostjo. Vsi smo prisluhnili. Po po polnoma zasedenem dvorišču slovenske hiše v Buenos Airesu so se razlegali glasovi trobente, petja in žive besede. Nekoliko pozno in vendarle... Ko je utihnila trobenta, so položili pred spominsko ploščo zastopniki borcev venec žalosti, hvaležnosti, spoznanja in zmagoslavja:

„Ob 25-letnici smrti generala Rupnika slovenski politični emigranti.“

Malo pozno, a vendarle je prodrlo v slovensko hišo ime moža, katerega smo skoraj prezirali. Končno se je zdramila naša vest, možu smo izkazali javno priznanje, določili smo mu mesto tam, kamor je že davno spadal, saj je daroval svoje življenje za Boga — narod in domovino.

Sledil je enominutni molk, višek naše duhovne zbranosti. Za eno minuto smo se s sklonjenimi glavami zatopili v našo burno preteklost. Popolna žalost, toda žalost zmagoslavja, kajti drug poleg drugega so stali borci obeh borčevskih organizacij. Bili smo vsi ene misli možje in fantje, žene in dekleta. Morda malo pozno, pa vendarle...

Nato je moški pevski zbor iz San Martina pod vodstvom Slavka Rupnika krasno zapel: „Oj, Doberdob, slovenskih fantov grob“ in dodal „Kočevski rog slovenskih domobrancev grob.“ Doberdob in Kočevski rog, dva slovenska simbola, ki bosta neizbrisno ostala v slovenski zgodovini, prvi kot simbol slovenskega narodnega herojstva, drugi kot simbol bratomornega političnega pokola. In nato so zadoneli ubrani glasovi: „Vstanite pol mrlič! vi, zbudite se vi živi grob, naš rod vodite k boljši dobi...“ Da, zbudimo se vsi, ki spimo v preteklosti. Vodimo naš rod k boljši dobi, toda strnjeno, složno in brez namišljene avreole politične slave zgubljene preteklosti.

Po končanem priložnostnem govoru nas je predstavnik meddruštvenega odbora povabil v dvorano k sveti maši, ki jo je opravil č. g. Matija Lamovšek. Povabljeni so popolnoma zasedli dvorano. V prvi vrsti gospa Olga Rupnikova z vsemi sorodniki. Borci so ji poklonili šopek rdečih nageljnov. Prisostvoval je tudi bivši poveljnik domobrancev gen. Franc Krener z gospo, poleg je sedela gospa Pavla, vdova po dr. Hacinu, dalje sorodniki pobitih domobrancev in pobitih žrtev državljanske vojske. Prisotne so bile tudi žive priče, ki so prestale komunistične ječe, zverinska bratomorna mučenja, na katera jih še vedno spominjajo neizbrisni znaki na lastnih telesih. Bili so tudi, ki so se rešili iz groba. In končno vsi, ki še vedno obokujejo številne pobite sorodnike.

Po končani maši se je začela zvočna predstava 95 krasnih skioptičnih slik. Prva je pokazala frančiškansko cerkev s tromostovjem. Nesrečna slika, o, ti, cerkev nesrečnega spomina. Pokaže se podoba moža, ki je no-

vembra 1944 ob prvi obletnici grahovske tragedije prisostvoval spominski sv. maši prav v tej cerkvi. Kot veverica je skočil iz avtomobila in priskakljal po stopnicah v svečano razsvetljeno cerkev, da se oddolži spominu mučeniško pobitih zgorelih junakov. To je bila prva večja javna spominska slovesnost za pobite domobrance. In sedaj nas z nasmejanim obrazom gleda izza pisalne mize. Oh, to boli!

Slika se vrsti za sliko. Tu je poveljnik s svojimi borci v strumnem koraku, tam v smuškem pohodu, zdaj ob kolesarskem pregledu, zdaj zopet v prijateljskem razgovoru z borci in ljudstvom in končno pred ogromno zbrano množico sredi Ljubljane. Ljubljana je takrat spregovorila, zdaj molči. Krasne slike, bridki spomini! In ko se je gen. Rupnik prikazal v zadnji sliki, smo nemo strmeli v platno in stali, stali in še stali. Nismo mogli verjeti, da je že konec. Ko smo zapuščali dvorano, nas je na dvorišču že objemal tihi mrak. Razhajali smo se „z dušoj žalostnoj“, kakor bi zapel naš pesnik, kajti v ušesih so nam še zveneale besede napovedovalca, da nekje v Sloveniji leži pokopan mož, katerega so pobili kakor psa.

V tolažbo sem si ponavljal zadnjo kitico pesnika-domobrancia:

„Nekoč bo lepo,
nekoč bomo roke v prst zakopali
in bomo življenja sokove spoznali,
takrat bo lepo...“

IZ DRUŠTEV

Buenos Aires:

V nedeljo, 6. junija se je vršila v slovenski hiši na Ramón L. Falconu skupna spominska proslava, ki jo prireja društvo Zedinjene Slovenije. Pričela se je ob štirih popoldne na dvorišču slovenske hiše. Ob zvoku trobente so zastopniki društev položili venec pred spominsko ploščo, nato pa je delegat msgr. Anton Orehar zmolil molitve za pokojne žrtve. Sledilo je petje moškega zbora iz San Martina, ki je pod vodstvom g. Sl. Rupnika lepo zapel staro vojaško žalostinko „Oj Doberdob“ z dodatno kitico „Oj Kočevski rog“, nato pa še „Mi v grobu smo“. Spored se je nadaljeval s spominskim govorom domobranskega častnika g. Cof Emila, nakar so prisotni napolnili dvorano, kjer je enajst duhovnikov darovalo sv. mašo za večni pokoj žrtev. Po maši se je pričela žalna akademija z nastopom mlad. pevskega zbora s Pristave. Občutno je zapel: Gallusovo „In nomine Domini“, „Teče mi vodica“, „Pojdam u Rute“, „Danica“ in „Soči“. Petju je sledil na trak posnet govor pisatelja Mauserja, čigar značilnost je bila popolna odsotnost borčevskega duha domobranskih bataljonov in idej, za katere smo se borili in umirali. Avdiovizualni prikaz, ki je sledil kot zadnja točka, pa nas je postavil v tisto usodno leto, ko je domovina nastopila svoj veliki križev pot. Domo-

branec iz groba nam je pripovedoval svojo zgodbo, na platnu pa so se vrstili krasni slovenski pokrajinski in dokumentarni diapozitivi. To je bila res lepo, učinkovito in prepričljivo pripravljena predstava, za kar vsem sodelujočim vse priznanje. Z domobransko pesmijo je bila proslava zaključena.

Cleveland

Glavni občni zbor ZDSPB-Tabor se je vršil v soboto, 4. septembra 1971 na slovenski Pristavi v Genevi pri Clevelandu. V nedeljo, 5. septembra je zjutraj maševal pri kapelici na Pristavi duhovni vodja Zveze č. g. Gaber ob spominu na 25. obletnico smrti očeta Slovenskega domobranstva gen. Leona Rupnika.

Opomba uredništva: v naslednji številki Tabora bomo obširneje objavili poročilo.

NAŠE ŽENE

Na svojem domu v Olivosu, Buenos Aires, je v krogu svoje družine obhajala 60-letnico gospa Ana Jesenovec.

Komunisti so ji doma ubili moža. Kot begunka je bila na Koroškem s tremi nebogljenimi otroci, odkoder je prišla v Argentino. Tu si je z veliko pridnostjo in žulji svojih rok ustvarila lastni dom in lepo vzgojila svoje otroke: Mešo, Marjana in Andreja.

K čestitkam njene hčerke in sinov ter njih družin se Vam pridružujemo mi in Vam kličemo na mnoga leta!

J. L. Verinov:

Val na Ekvatorju

Orje, orje ladja neizmerno morje,
v dalj pred njim beži obzorje,
tone... tone...

Plava misel, plava, ko se dan nagiblje,
v tihe sladke misli me zaziblje;
sanjam...

Morje se v megló je izgubilo,
pred menoj se mesto rodno razgrnilo;
o sreča...

Tiho joče v rosni mrak noči sirena,
z njo ihti mi duša zagrenjena;
o usoda...

NEPOZABNIM V SPOMIN

(Nadaljevanje)

Šel sem ven; takoj zunaj bunkerja zavijemo na levo na stopnice in po njih kake tri metre visoko pridemo v sobo z dvema oknoma in drugo v steni, na katero je bila naslonjena soba. Za tem oknom je bilo stranišče. Ko vstopim v sobo, vidim ob zidu naslonjenega Jaka Klobovsa z zadaj zvezanimi rokami. Ves krvav je bil, s tako razbito glavo, da ne vem, kako bi opisal. Nos in ustnice je imel vse raztrgane. Močaradnikova dva izpod Osojnika sta ga pol ure pretepala.

Tudi meni zvežejo roke. Potem prihajajo še drugi. Vsakemu zvežejo roke. Kmalu se nas je nabralo 47. Menda so odločili da nas pobijejo med prvimi. Ta dan nas niso preveč pretepali; le trdo zvezane roke so nam povzročale bolečine. Tudi nam stari stražar ni branil kaditi; le pri vstopu oficirja smo spustili cigarete na pod in stopali nanje. Seveda smo se s cigaretami tudi dosti mučili. Drug drugemu smo jemali cigarete iz žepov; spet drugi je vzel drugemu vžigalice; in tako je stalo mnogo truda, predno je zagorela cigareta. Ker pa je skoro vsak izmed nas imel poln nos strnjene krvi, je po potegu dima kihnil, cigareta mu je zletela iz ust in precej je bilo zopet truda, pobrati cigareto. Saj smo se morali najprej spustiti na kolena, potem pasti na obraz, z usti pobrati cigareto, ki pa je največkrat takoj zopet izletela iz ust. Seveda nas ni nihče silil, da moramo kaditi; pa mislim, da nihče izmed nas ni dvomil, da je to zadnji dan življenja, ki so nam ga komunisti odločili, kar tudi niso nič tajili. Tako so nam cigarete krajšale čas in tudi mirile živce.

Popoldne so nas še slikali. Morali smo iti na dvorišče. Tam nas je slikal človek iz Stare loke. Jaz ga dobro poznam, pa se ne spominjam več njegovega imena. Še prej pa smo se umili, da smo sprali kri z obraza.

Na sklep, da bom pobegnil, nisem pozabil. Povedal sem tudi Cvajnarjevemu Ivanu, Humru Janezu, Gašperju in Zdenkotu. Vsi so bili takoj zato. Že smo tudi začeli delati: odvezovali smo drug drugemu roke, in jih hitro gibali, da so oživele, pa si jih zopet zavezali. S konci vrvic in vrv, ki jih je bilo dosti v sobi, ker so jih prinesli rdeči za vezanje naših rok, smo napravili močno vrv in jo skrili v pesek, ki je bil v zabojih pri oknih. Tudi načrt smo napravili za večer. Ko se stemni in se dvorišče umiri, se spustimo po vrvi na dvorišče, obračunamo s stražarji, pri tem dobimo orožje, odpremo vrata bunkerja naših soborcev, potem čez ograjna vrata, ki so bila v bližini, in v svobodo. Seveda bi se morali zunaj takoj razkropiti.

Vroče smo molili, da bi Bog poslal dež, kar bi nam nevarnost zmanjšalo. Popoldne nam je Bog poslal še veliko moralno pomoč. Dekleta, ki so bila vrnjena z nami, so bila v Gradu toliko prosta, da so lahko hodila brez straže na stranišče, ki je bilo z oknom vezano z našo sobo. Ta dekleta

so nam skozi okno vlivala vodo v usta in dajala prepečenec. Bodrila so nas, potrjevala, kako pravična je bila naša borba in nas vzpodbujala k pobegu. Od teh deklet so se najbolj odlikovale: **Homcova Lojzka** iz Žirov, katere brat **Janez** je bil tudi med nami, in **Poldetova sestra Milka**. Ves čas so bile na potu, prosile prepečenec od prijateljic in ga nam nosile. Nikdar ne bom pozabil teh junaških deklet.

Mrak je nastal. Srca so nam vedno močnejše utripala. Še trenutek in udarili bomo. Kar tresel sem se od živčnosti; pa nisem imel nič strahu; le čakanje me je delalo nervoznega. Da le začnemo! Skoro bo popolnoma temno. Nebo je bilo vse prepreženo z oblaki. Nevihta se je pripravljala. Bog nas je res uslišal. Da, noč je tista, v kateri se pokažejo junaki in neustrašna srca. Niti malo nisem dvomil v uspeh.

Pa pravijo: Ljudje obračajo, Bog pa obrne; in tako je bilo žal tudi tokrat. Ni se še popolnoma stemnilo, ko vstopi nekaj partizanov in si zbero najprej **Homcovega Janeza** in še enega iz Gorenje vasi — ne spominjam se več imena — in ju odvedejo ven. Kakih deset minut je trajalo, ko se zopet vrnejo. Tedaj sta morala z njimi **Zajčev Viktor** iz Žirov in **Mežnarjev** iz Gabrške gore. Nato dva iz Črnega vrha. Ko se vrnejo četrtrič, odpeljejo mene in **Lušenkovega Jožeta** iz Breznice. Ko pridemo po stopnicah na dvorišče, že stoji onih šest, ki so jih preje odvedli, pa dva in dva v vrstah.

Takoj naju obkolijo partizani, pregledaju vezi na rokah, če so zadosti trdo zvezane; nato naju z žico zvežejo skupaj komolcem in postavijo za one tri pare.

Prihajali so še drugi. Ko sem pogledal nazaj, je stal za mano **Gorjanc Lovro** iz Papirnice, za njim **Cvajnar Ivan**, še bolj zadaj pa **Hostnikov Janez** iz naše vasi. Dolga je bila vrsta; točnega števila ne vem. Ko se jim je zazdelo, da nas je zadosti, so nas začeli ponovno vezati; najprej z močno vrvjo. Prvi par na srednji dve roki, ki sta bili že zvezani z žico. Zvezali so ju še z vrvjo, šli naprej k drugemu paru in za njim naprej. Tako smo bili vsi pari drug za drugim med sabo povezani na eni vrvi. Ko je bilo to končano, so z žico ovili prvemu zunanjo roko, šli do drugega, mu ovili žico štiri ali šestkrat nad komolcem, od drugega na tretjega itd. Tako sem imel zadaj roke zvezane v zapetju, potem desno roko z **Jožetovo** levico nad komolcem in nato zopet iste roke z vrvjo povezane s parom pred mano. Levico pa ovito z žico nad komolcem, ki je peljala od prvih name in od mene na one, ki so bili za menoj.

Naj omenim, da sem te partizane vse poznal, ki so nas vezali in stali okoli nas. Bili so sami partijci-likvidatorji: **Cipnarjev** iz **Šenčurja**, **Hčevov Ivan** iz **Cvetja** in prejšnji **Dolenčevi** in **Hainriharjevi** kočijaži in hlapci, katerih se še dobro spominjam, ne vem pa več imen. Skoro nič niso govorili; le eden je hodil od enega do drugega, pregledoval vezi in ves čas šepetaje opozarjal druge, da ne bi kdo sabotiral.

Ko je bila povezava končana, odpro ograjna vrata in že je bilo dano povelje za odhod. Pa ni šlo. Drug drugemu smo stopali na noge.

Ustavili smo se in na povelje: leva, desna smo se začeli pomikati proti mestu. Na zgornjem Karlovcu prispemo na Poljansko cesto in po njej naprej. Kake četrte ure smo že hodili ven iz mesta, ko smo se ustavili. Bil je pregled vezi.

Takoj ko smo zapustili grad, sem si odvezal roke, vzel nož izza podloge in z njim predrgnil žico, ki nama je z Jožetom vezala roke skupaj. Bil sem zelo previden, da partizan ni nič opazil, čeprav je šel trdo ob meni. Nož sem spustil v žep in takoj začel z levo roko rahljati tudi zanjke vrvi. Ko sem jih toliko razširil, da bi v sili lahko vzel roko ven, me je čakalo še najtežje: rešiti levico iz žice, kajti Hčevov Ivan-morilec je šel trdo ob meni, da se me je pogosto dotikal. Pa se mi ni tudi nič mudilo. Poznal sem teren in sem vedel, da nas tu v bližini ne bodo pobili. Tudi mora vsak čas padati dež; saj je na zahodu in tudi že nad nami vse zaprto s črnimi oblaki. Tudi grmenje se zdaj pa zdaj oglašja.

Poveljnik rdečih, tisti, ki je preje ves čas opozarjal druge, da ne bodo sabotirali, je pregledoval vezi. Obsvetlil je vsakega izmed nas. Že več pred mano jih je dobil z razvezanimi rokami. Takoj jih je on sam zopet povezal. Ko pride do mene in posveti v zapestju zvezane roke, potiplje vezi in reče: „Dobro; toda ta je pes“. Da žepno svetilko drugemu in mi ponovno zveže roke z usnjenim trakom.

Ko sem se prej odvezal, je ostala ena roka v zapestju zvezana, od nje pa je mahal konec vrvice, s katero je bila prej povezana druga roka. Ko je bil pregled vezi, sem povil s tem koncem drugo roko in držal tako na trdo, da ni nič opazil. Ko me je ponovno vezal s trakom, sem malo popustil vrvico, pa napel roke, da ne bi bile preveč močno povezane.

Po pregledu gremo naprej. Kar kmalu sem si osvobodil roke in že začel z desnico reševati levico. Še danes se čudim, da sem bil takrat tako miren, brez strahu in tako previden.

Ko prispemo po Poljanski cesti na Podpurfelc, od koder se začne nova vojaška cesta na Blegoš, krenemo v to smer. Na to cesto preje nisem računal. Komaj po 100 metrih se zapre v sotesko, v kateri bi bil beg zelo otežkočen.

Pohitel sem z odvezavo roke. Tudi dež je že precej močno padal. Kmalu sem se rešil žice in jo držal skupaj v levi roki, vzel še desno iz vrvi in jo tudi držal, da bi se vrsta ne stegnila in čakal na primeren kraj, da pobegnem.

Dež je lil z neba; grmelo je in treskalo in bliski so zdaj pa zdaj osvetljevali kraj.

Obstali smo. Že sem bil pripravljen na skok, pa je bilo dano povelje: naprej!

Gremo kakih dvajset metrov, ko se zopet ustavimo. Bili smo ravno nasproti Pahorove hiše; najbolj pripraven kraj za beg. Še malo naprej se cesta zapre tudi z južne strani. Takoj, ko smo zavili na blegaško cesto, sem si izbral to hišo.

Z levico dvignem žico, odrinem brzostrelko Hčevovega Ivana ter skočim v smeri proti hiši, ki je bila oddaljena kakih 20 metrov, misleč jo obiti. S tem bi bil varen pred krogli. Pa po prvem skoku padem v precej globok jarek, ki je tekel ob cesti in na katerega sem čisto pozabil.

Obležim v njem in se otipljem, če si nisem kaj zlomil. Nič mi ni bilo. Na cesti zraven mene so drdrale brzostrelke kakor za stavo v smer kamor sem skočil.

Ko prenehajo s streljanjem, slišim, da so bili ranjeni. Takrat vstanem, se splazim iz jarka mimo Pahorove hiše, se spustim na Poljansko cesto, z nje v Soro-Poljanščico, jo prebredem — bil sem rešen. Poklekнем na breg in se zahvalim Bogu za rešitev. Še nikdar nisem čutil Boga tako blizu! Tako me je uslišal, ko sem prosil za dež, prosil pomoči pri odvezavi rok, da bi me nihče ne opazil. Dež pa je lil kakor iz škafa; ravno takrat najbolj, ko sem pobegnil.

Klečal sem na bregu Sore. 150 metrov od mene drdrajo rafali brzostrelk; potem poedini strel, ki so upihovali zadnje utrinke življenja domobrancev, med katerimi sem bil še pred desetimi minutami zvezan ter bil leto dni z n'imi najtesnejše povezan s srcem v borbah in ideji. Vse so pobili, le jaz sem se rešil; zato ker sem pobegnil od njih. Kar sram in težko mi je bilo; pa sem obljubil, da ostanem zvest njim in narodu in se bom za to tudi boril.

Ni bilo slišati vpitja, nič prošenj, ko so pobijali naše junake. Le strel iz brzostrelk in bes nevihte, ki jim je hladila vroča čela in jim oznanjala bližino božjo.

Takrat je korakala že druga edinica zvezanih domobrancev po Poljanski cesti, naprej skozi vas Bodole v Bodovsko grapo in bila tam pomorjena.

Tudi iz tega voda v smrt peljanih se je rešil eden: **Kalanov Janez iz Breznice**, ki se nahaja sedaj v Severni Ameriki.

Vstal sem in šel počasi naproti Puštalu. Ob dveh ponoči pridem do hiše, kjer pokličem na okno.

Gospodinja mi pride odpret takoj, ko me spozna po glasu. Ko pa vstopim v kuhinjo in me zagleda ob luči, zakriči in zbeži nazaj v sobo in se pokrije čez glavo. Precej časa sem porabil, da sem ji dopovedal, da sem res jaz, da pa sem tako predružen zaradi tega, ker so me tako preteпали. (Ko sem pozneje čez tri leta zopet govoril s to žensko, mi je pripovedovala, da sem bil takrat tako spačen, da me ne bo nikoli pozabila). Dovolila mi je, da lahko nekaj časa ostanem pri njej, da pa je po hišah zelo nevarno, ker partizani vsak dan delajo preiskave tako natančno, da se jim ne da nič skriti. Šel sem na hlev, nji pa pustil obleko, da mi jo čez dan presuši. Tudi najedel sem se počeno, čeprav nisem čutil posebne lakote.

Dolgo časa sva govorila. Vse sem ji moral povedati kako se je zgodilo z nami. Prosil sem jo da bi šla takoj zjutraj k nekaterim hišam, katerih svojci so še ostali na Koroškem, da naj gre kdo takoj na Koroško povedati, kaj se je z nami zgodilo. Res je šla, pa nihče ni upal iti.

Dan Sv. Rešnjega telesa 1. junija sem bil na hlevu. Spati se mi ni dalo. Vse me je bolelo in srbelo, ker so se mi rane celile. Spodaj na dvorišču pa vedno ljudje in partizani. Prav nič se mi ni zdelo varno pri tej hiši. Ko bo že bila noč, bom šel takoj drugam. Preveč tujih ljudi hodi k hiši. Tudi me je gospodinja obvestila, po katerih vaseh so že bile preiskave.

Z nočjo mi prinese večerjo. Ves dan je ni bilo. Opravičevala se je, da ni upala, ker je imela vedno tuje ljudi v hiši. Tudi je šla na telovsko procesijo v mesto. Povedala pa je, da je bilo malo ljudi, da so se partizani z vozom peljali za procesijo in igrali na harmoniko.

Zahvalim se ji za pomoč in zapustim to hišo, pa proč iz vasi. V vasi nisem hodil. Sem pa tja so stali mlaji, ki so jih postavili ljudje „osvoboditeljem“ na čast.

Je bilo res toliko ljudi za komunizem? Pa kako veselje je vladalo po vaseh! Povsod vrisk, ples. Povsod so se čule harmonike.

Po kaki uri hoda se ustavim pri neki hiši. Že v veži naletim na domača dekleta. Povedal sem jim, kako se je zgodilo meni, pa njih bratom; pa da bi se sedaj rad umil in si s kako stvarjo namazal rane. Potem pa grem v hribe in tam počakam svobode.

Zelo so se me bale sprejeti, ker pri njih še ni bilo preiskave, ki pa so jo vsak čas pričakovali; pa tudi zaradi staršev niso upale. Sklenili smo, da mi one poiščejo hišo, pri kateri se bom lahko nekaj časa skrival; toliko, da se pozdravim.

Odšle so v vas, jaz pa sem stopil v hlev in jih tam počakal.

Po doli uri pridejo nazaj. Bilo jih je že več, ki so me prišli gledat, ker kar verjeli niso, da sem res jaz in živ.

(Sledi)

DAROVALI SO:

Za zavetišče:

Čuk Ferdinand, Caseros ...	1.000.—	N. N., Ramos Mejía	100.—
Kočař I., Ramos Mejía ...	50.—	N. N., San Justo	5.—
N. N.	1.—	Avguštin A, rev., Boulogne	100.—
Buda Stanislav, M. Grande	20.—	Malovrh Fr., L. del Mirador	50.—
Janežič Janez, San Justo .	10.—	Janežič Janez, San Justo ..	10.—
Kremžar Marko, Hurlin. ..	250.—	Namesto cvetja za pokojnim	
Hribar Viktor, Ramos Mejía	6.—	ing. Vivodom Avgustom:	
N. N., Capital	39.—	Erjavec Lojze, San Justo ..	50.—
Peljhan Mirko, Capital	50.—	Tiskovni sklad glasila Tabor:	
N. N.	8.—	Zupanc Vinko, San Justo ..	10.—
		N. N., Capital	2.—
		Bartolj Ivan, Ramos Mejía	1.—

SLOVENSKO ZAVETIŠČE JE DELO VSE SLOVENSKE EMI-
GRACIJE IN NIHČE NIMA PRAVICE ZASLUG. VSA PRA-
VICA JE PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA NA-
ŠIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE JE IZGOVORJENI
KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM.

VSEBINA

Derecho y orgullo	225
Praviča in ponos	227
Vzor in spodbuda (Prof. L. Horvat)	228
Kaj se dogaja v Ameriki (D. K.)	231
Komunizem pred mednarodnim sodiščem	234
Nekaj misli ob Titovem obisku pri papežu (H. Z.)	237
V znamenju dvojčkov in raka	238
Nekje v Sloveniji je grob (Ivan Korošec)	245
Za beležnico	249
žalost zmagošlavja	250
Iz društev	251
Naše žene	253
Nepozabnim v spomin (V. D.)	253
Darovali so	III

Correo
Argentino
Sucursal
J. L. Suárez
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 8133

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 2619